

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Кафедра спортивного туризму

Курах О.С.

Організація спортивно-оздоровчих послуг

Лекція з навчальної дисципліни

„Організація СОР ”

Для студентів спеціальності 242 Туризм

(спеціалізація «Туризмознавство»)

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

на засіданні кафедри

спортивного туризму

„4” вересня 2018 р. протокол № 1

Зав.каф _____ А.О.Кухтій

Організація спортивно-оздоровчих послуг

1. Поняття спортивно-оздоровчих послуг, умови їх розміщення і класифікація
2. Структура спортивно-оздоровчих послуг
3. Основні принципи організації спортивно-оздоровчих послуг

1. Поняття спортивно-оздоровчих послуг, умови їх розміщення і класифікація

Спортивно-оздоровчі заняття являють собою добровільний або організований процес відновлення, розвитку і вдосконалення фізичних, адаптаційних, емоційних, духовних можливостей і сил людини засобами фізичної культури з метою його оптимального функціонування в природному та соціального середовищі. З точки зору системного підходу та менеджменту туркомплексу організація і проведення спортивно-оздоровчих занять є задоволенням потреби туриста в розвитку і вдосконалення біологічної (фізичної) природи людини (особистості) і як наслідок - його загальної культури. У даному разі задоволеність туриста виражається у свідомому й підсвідомому відчутті того, що за час подорожі (відпочинку) відбулося позитивне, сприятливе перетворення його біологічної (фізичної) сутності (природи) і загальної (соціально-гуманітарної) культури.

Спортивно-оздоровчі послуги в туркомплексі є частиною турпродукту, що формується туркомплексом. При цьому вони або входять в основні послуги, тобто в турпакет обов'язкових послуг, обговорених у турпутівкою (ваучері) у разі спортивно-оздоровчих турів, або є частиною численних додаткових послуг туркомплексу.

Основними видами спортивно-оздоровчих турів, що реалізуються заміськими туркомплексами, є:

-- тури без спортивних походів, що включають у програму відпочинку

в туркомплексі різні види спортивно-оздоровчих та інтенсивних спортивних занять;

-- тури, що мають у своїй програмі некатегорійні спортивні (аматорські) походи;

-- тури для туристів-спортсменів з використанням походів різної категорії складності.

2. Структура спортивно-оздоровчих послуг

І. Тури без спортивних походів, що включають у програму відпочинку в туркомплексі різні види спортивно-оздоровчих та інтенсивних спортивних занять. Нині таким турах приділяється все більше уваги туроператорів. Повноцінний відпочинок і дозвілля в сучасних туркомплексах з органічною програмою спортивно-оздоровчих занять створюють у непростому житті сучасного людини необхідний баланс та гармонію, допомагають отримати новий заряд енергії, формують потребу в здоровому способі життя.

Для збільшення масштабів спортивно-оздоровчого туризму і якості таких турів необхідні як підготовка відповідних фахівців-тураніматорів, так і розробка для них цікавих захоплюючих програм спортивно-оздоровчої роботи в туркомплексах, що враховують вікові та психологічні особливості, традиції, правильне використання клімато-гартуючих факторів, розширення набору фізичних вправ, рухливих ігор, а також облік багатьох інших факторів. На жаль, в даний час туроператорські функції по таких турах виконують менеджери нечисленних туркомплексів.

Конкретний зміст спортивно-оздоровчої роботи в туркомплексі найчастіше визначається матеріально-технічною базою - наявністю тих чи інших спортивних споруд, майданчиків, а також природним комплексом (розташуванням ТК біля моря, біля річки, в горах, у лісовому масиві і т.д.).

В методичному плані при проведенні спортивно-оздоровчої роботи необхідно більше уваги приділяти іграм, як традиційним спортивним, так і

спеціально придуманим, а також спортивних свят. Гра - головний елемент відпочинку, його найважливіша складова, що володіє сильною властивістю психологічної розрядки, знімає втому. Свято - це дотик до щасливого життя, стан піднесеності і високого емоційного настрою, концентрація позитивних емоцій, вище вираження відпочинку.

II. Тури, що мають у своїй програмі некатегорійні (аматорські) спортивні походи. Проведення даного виду турів поділяється на три етапи: передпохідна підготовка в туркомплексі; спортивний похід; післяпохідний відпочинок у туркомплексі. Передпохідна підготовку та інструктаж у туркомплексі необхідно чергувати з спортивними іграми, дискотеками, іншими формами дозвілля.

Туроператорські функції з формування та реалізації такого виду спортивних турів в даний час виконуються найчастіше безпосередньо працівниками туркомплекса - менеджерами з туранімації і спорту або менеджерами зі спортивного (самодіяльного) туризму. Можливі пропозиції туркомплексу про проведення таких турів з боку туроператорів внутрішнього туристичного ринку, які працюють в контакті з турклубами або асоціаціями "туристів-самодіяльників". Туроператорські функції являють собою, по суті завдання, пов'язані із основними етапами формування та реалізації спортивного туру:

- 1) проведення маркетингових досліджень, вивчення потенційного попиту і наявних пропозицій, матеріальної бази;
- 2) вибір актуальних і рентабельних напрямків маршрутів;
- 3) визначення можливостей щодо здійснення турів, потенційних клієнтів по кожного туру;
- 4) розробка бізнес-планів по спортивних турах;
- 5) укладання договорів з партнерами, організаціями, отримання необхідних дозволів адміністративних та природоохоронних органів;
- 6) кадрове забезпечення туру, підбір та підготовка персоналу;
- 7) підготовка спортивного походу (спортивної частини туру):

матеріальної частини, розмітки маршруту і т.д.;

8) апробація туру;

9) рекламне забезпечення туру;

10) укладання договорів з посередниками (турагентствами, турклубами, турагентами) на реалізацію спортивного туру;

11) реалізація (продаж) туру туркомплексом безпосередньо або через посередницькі канали збуту;

12) проведення туру.

III. Тури для туристів-спортсменів з використанням походів різної категорії складності. Туркомплекси і турбази можуть використовуватися для проведення категорійних походів для туристів-спортсменів. Розробка таких турів повинна здійснюватися спільно менеджером туркомплексу та туристсько-спортивним клубом (союзом) - замовником такого виду турів. Оскільки категорійні маршрути пролягають у важкодоступних місцях (гори, гірські річки, морське узбережжя і т.д.), то основними моментами при виборі туркомплексу є відповідні природні умови і географічне розташування ТК.

3. Основні принципи організації спортивно-оздоровчих послуг

Нижче наведені основні вимоги, які повинні виконуватися при підготовці і проведенні спортивної частини туру (походу).

1. Забезпечення стабільності маршрутів. Стабільність, незмінність, традиційність маршруту сприяють:

А) повному забезпеченню маршрутів методичними розробками з фізкультурно-оздоровчої, туристично-екскурсійної, культурно-виховної діяльності, необхідному облаштуванню і оснащенню на трасі, забезпечення безпеки, професійному кадровому забезпеченню, що в цілому створює високу якість обслуговування, формуванню високої якості туру;

б) дієвій та ефективній рекламі туру, закріпленню свого споживача;

в) чіткому плануванню.

2. Забезпечення необхідного (високої) якості обслуговування. В програму туру повинні бути включені тільки ті заходи, траси, виконавці, партнери, які не викликають сумніву в якості обслуговування і безпеки як його головного елемента. Матеріальна база, обладнання, спорядження також повинні відповідати вимогам його якості.

3. Облік сезонності та погодних умов. Облік сезонних відмінностей проявляється у відповідному ціноутворенні, характері проведених заходів, оснащенні. Облік сезонних і погодних умов вимагає розробки та використання дублюючих і допоміжних альтернативних програм туру (спортивного походу і проведених заходів).

4. Охорона навколишнього середовища. З збільшенням кількості турів і туристів на маршрутах їх вплив на навколишнє середовище зростає. Це загострює проблему раціонального природокористування в умовах загальної несприятливої екологічної обстановки в країні. Добре поставлена при плануванні і проведенні спортивних турів природоохоронна робота може зробити їх не тільки нешкідливими для навколишнього середовища, але й перетворити на різновид екологічних освітніх турів, в "навчальний полігон", на якому туристи отримують необхідні практичні навички, уміння і прикладні знання в галузі охорони природи. А туркомплекс, який проводить такі тури, може стати дієвим опорним пунктом адміністрації і "зелених" в прилеглий місцевості з охорони навколишнього середовища.

При плануванні та організації турів особлива увага повинна бути приділена природоохоронному облаштуванню похідних трас (стежки, стоянки, бівуаки) і території туркомплексів, розробці екологічно обґрунтованих туранімаційних програм для туристів, використання "природобезпечного" інвентарю і спорядження, проведення роз'яснювальної, пропагандистської та навчально-виховної роботи в області охорони природи. Необхідно також розробити і передбачити різноманітні методи та форми мотивації (зацікавленості організаторів та туристів дбайливе відношення до природи) і контролю дієвості зусиль менеджерів із

забезпечення екологічних турів.

При використанні як туристського ресурсу для таких турів національних парків, заказників, пам'яток природи необхідно: а) враховувати (при плануванні) і уточнювати на місцях правові, організаційні та екологічні умови їх використання; б) передбачати заходи щодо відновлення, реставрації і охорони об'єктів природи, історії, культури.

5. Забезпечення рентабельності. Досягнення необхідної рентабельності здійснюється за допомогою правильного розрахунку собівартості, ретельного аналізу помилок і випадків збитковості турів, зниження витрат на управлінські та непродуктивні витрати, раціонального використання кадрів, поліпшення організації та впровадження передових методів, раціонального використання транспорту (у тому числі внутрімаршрутного), оптимізації кількісного складу тургруп і за рахунок інших заходів. Разом з тим гонитва за прибутком не повинна вступати в суперечність з соціальною спрямованістю такого виду турів. Тут необхідний єдиний збалансований соціально-економічний підхід, особливо при плануванні сімейних турів (для батьків з дітьми) та дитячо-юнацьких турів.

6. Забезпечення безпеки. Для забезпечення безпеки при плануванні та проведенні похідної частини туру необхідно враховувати і брати до уваги безліч факторів і причин нещасних випадків (причин зниження рівня безпеки), які умовно поділяються на дві основні групи:

- 1) природні (природні, об'єктивні) фактори;
- 2) суб'єктивні чинники, пов'язані з неправильними діями туристів.

Останні поділяються на три групи:

- а) недостатня підготовленість туристів (психологічна, морально-вольова, фізична, технічна, дисциплінарна і т.д.);
- б) недостатня або неякісна оснащеність походу;
- в) відсутність контролю або системності контролю.

Планом забезпечення безпеки необхідно передбачити повний комплекс заходів, гарантують успішне та безаварійне проведення походу.

Рекомендована література:

1. <http://um.co.ua/10/10-11/10-113508.html>
2. [http://www.kotourism.gov.ua/uk/events/ announce/](http://www.kotourism.gov.ua/uk/events/announce/)
3. Школа І.М. та ін. Менеджмент туристичної індустрії: Навчальний посібник. — Чернівці: ЧТЕІ КНЕУ, 2003. — 662 с.
2. Щур Ю.В. Спортивно-оздоровчий туризм [Текст]: навч. посібник / Ю.В. Щур. — К.: ТОВ "Альтерпрес", 2003. — 230 с.